

Nader onderzoek vleermuizen Ontkluizing Keutelbeek Sittard fase II

Notitie van de Zoogdierverseniging:

DATUM	17-02-2020
PROJECTNUMMER	2020.019
PROJECTNAAM	NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN ONTKLUIZING KEUTELBEEK SITTARD FASE II
OPDRACHTGEVER	WATERSCHAP LIMBURG
ONDERDEEL	ADVIES NADER ONDERZOEK
MEMO	
AUTEUR(S)	H. LIMPENS EN M. VAN ADRICHEM
PROJECTLEIDER	I. ZEILSTRA
DOCUMENTNUMMER	N2020004

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
Kvk: 09148054

Inleiding

De ongeveer 400 meter lange overkluizing van de Keutelbeek in de binnenstad van Sittard werd en wordt gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen. De overkluizing geldt als verblijfplaats van watervleermuizen. In een eerste fase is ongeveer 40 % van de totale lengte ontcluizd. Het gebruik door watervleermuizen is sinds 2001 bekend en is na de ontcluizing gevolgd in het kader van de monitoring in relatie tot fase I.

De gemeente Sittard is, in samenwerking met het Waterschap Limburg, actueel bezig met de voorbereiding van het ontcluizen van de Keutelbeek fase II. Dit gebeurt ten behoeve van een positieve ontwikkeling van de beleving en de ecologie van de binnenstad.

Vleermuizen zijn alle strikt beschermde soorten van de Wet natuurbescherming. Het is daarom verboden vleermuizen te verstoren of te doden, of hun vaste rust- en verblijfplaatsen te verstoren of vernietigen. Bij vaste rust- en verblijfplaatsen gaat het daarbij om de 'verblijfplaatsen in ruime zin', met andere woorden om de concrete (dag, winter, zomer, paar)verblijfplaatsen, inclusief de voor het functioneren daarvan essentiële vliegroutes en jachtgebieden.

De ontcluizing van een beek geldt als ruimtelijke ontwikkeling. Dit betekent dat de ontcluizing van de Keutelbeek alleen mag plaatsvinden met een ontheffing van de Wnb, met effectieve mitigatie en compensatie van eventuele negatieve effecten en onder voorwaarde van het in gunstige staat houden van de staat van instandhouding van de relevante populatie.

Het Waterschap Limburg heeft daarom de Zoogdiervereniging gevraagd te beschrijven welke informatie nodig is m.b.t. de (water)vleermuizen in het resterende deel van de overkluizing t.b.v. een toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming inclusief het opstellen van een mitigatie- en compensatieplan, ecologisch werkprotocol en het begeleiden van een eventuele aanvraag van een ontheffing.

Advies

Hieronder wordt aan de hand van een drietal hoofdvragen een advies gegeven over de noodzakelijke vervolgstappen in het kader van toetsing aan de Wnb.

VRAAG 01 Waterschap Limburg: Nagaan of (water)vleermuizen aanwezig zijn in de open te maken overkluizing Keutelbeek.

Dit is in feite de vraag naar welke functies het resterende deel van de overkluizing van de Keutelbeek actueel vervult voor (water)vleermuizen. Deze vraag leidt tot de volgende deelvragen:

1. Wat is de ontwikkeling van de populatie watervleermuizen in de afgelopen jaren na de ontcluizing fase I (verzamelen en analyse rapportages monitoring na ontcluizing Fase I)?

Indien de resultaten uit de monitoring hier aanleiding toe geven, stellen wij voor een workshop te houden met vertegenwoordigers van a) de opdrachtgever ecologie: Waterschap Limburg, b) opdrachtgever ontwikkelingen rond de beek: Gemeente (en WL), c) de organisatie die de monitoring heeft uitgevoerd (Regelink Ecologie en

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
KvK: 09148054

Landschap), d) het bedrijf/consortium dat de ontkluising fase II en inrichting van het plangebied gaat uitvoeren en e) de Zoogdiervereniging.

2. Vervult de overkluising de functie van winterverblijf voor (water)vleermuizen? Waar/op welke microlocatie(s) is deze functie specifiek aanwezig? Wat zijn de aantallen overwinterende dieren? In welke periode is deze functie aanwezig of waarschijnlijk?

Gezien het vorderen van het veldseizoen in winter/voorjaar 2020 is/wordt de controle van de overkluising op het aspect overwintering reeds uitgevoerd.

3. Vervult de overkluising de functie vliegroute en/of foerageergebied voor (water)vleermuizen? Wat zijn de aantallen dieren die de overkluising als vliegroute en/of foerageergebied gebruiken? In welke periode(n) is deze functie aanwezig of waarschijnlijk?
4. Vervult de overkluising de functie van zomer- en/of kraamverblijf voor (water)vleermuizen? Waar/op welke microlocatie(s) is deze functie specifiek aanwezig? Wat zijn de aantallen dieren die de overkluising als zomer- en/of kraamverblijf? In welke periode(n) is deze functie aanwezig of waarschijnlijk?

NB: de beschikbare resultaten uit de periode 2010 – 2019 laten vermoeden dat er waarschijnlijk alleen sprake zal zijn van een door mannelijke watervleermuizen gebruikt zomerverblijf. Veldwerk moet zo worden ingericht dat de aanwezigheid van vrouwtjes en de functie van een door vrouwtjes gebruikt verblijf niet over het hoofd wordt gezien.

5. Specifiek voor de groep watervleermuizen, en indien relevant na antwoord op deelvraag 1, bv. in het geval van een geconstateerde afname van de populatie: Wat is het netwerk van de betreffende populatie? In hoeverre betreft het een onderdeel van een netwerk, of is het een geïsoleerde populatie? In het geval van een netwerk, wat is de vitaliteit en/of zijn de bedreigingen van de andere cellen van het netwerk?

Vraag 02 Waterschap Limburg: Nagaan of de ontkluising leidt tot negatieve effecten op aanwezige vleermuizen, of verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden en of een ontheffing dient te worden aangevraagd?

Deze vraag leidt tot de volgende deelvragen/uit te werken deelthema's:

6. De overkluising kan in verschillende periodes verschillende functies vervullen. De resultaten uit het veldwerk interpreteren tot een overzicht van aanwezige soort-functie-combinaties, inclusief de periodes waarin deze aanwezig zijn en de periodes waarin deze kwetsbaar zijn (input uit deelvragen 1 t/m 5).
7. Interpreteren welke effecten op de aanwezige soort-functie-combinaties potentieel kunnen optreden door het ontkluisen (o.a. hoe er gewerkt wordt, welke delen wel of niet behouden (kunnen) blijven, op welke momenten in het seizoen werkzaamheden (naar plan) worden uitgevoerd).

De opdrachtgever – en eventueel ook andere stakeholders – moet(en) informatie

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
Kvk: 09148054

m.b.t. het ontkluizen beschikbaar maken t.b.v. deze interpretatie.

8. Interpreteren of deze effecten - zonder mitigatie en compensatie - leiden tot het overtreden van de Wet natuurbescherming. De effecten van de ingreep op de Staat van Instandhouding, en de daaruit resulterende Staat van Instandhouding dienen inzichtelijk te worden gemaakt, met en zonder mitigatie en compensatie.

Ten behoeve van deze interpretatie is het noodzakelijk, voorafgaande aan het uitvoeren en plannen van veldwerk, in te schatten welke ecologische data niet mogen ontbreken om deze interpretatie goed te kunnen uitvoeren. Deze notitie geeft een eerste aanzet hiertoe in de vorm van de geformuleerde subvragen.

Naar verwachting kan de interpretatie – met haalbare mitigatie en compensatie – pas na uitvoer van punt 9 plaatsvinden.

Vraag 03 Waterschap Limburg: een eventuele ontheffingsaanvraag begeleiden/opstellen en indienen (inclusief opstellen activiteitenplan, pakket mitigerende/compenserende maatregelen, et cetera.)

9. Opstellen mitigatie- en compensatieplan als input voor activiteitenplan. Opstellen ecologisch werkprotocol als input voor activiteitenplan. Opstellen van een fasering van werkzaamheden voor ontkluising en inrichting t.b.v. het mitigeren van risico's en van de te realiseren maatregelen ter compensatie. Dit gebeurt mede op basis van input uit de voorgaande deelvragen en -thema's.

De opdrachtgever en andere stakeholders moeten informatie m.b.t. het ontkluizen beschikbaar maken t.b.v. het opstellen van het mitigatie- en compensatie plan. De verschillende aspecten m.b.t. hoe de werkzaamheden in tijd en ruimte wel en niet uitgevoerd kunnen worden, zijn immers ook aspecten waarmee mitigatie in tijd en ruimte kan worden gerealiseerd.

Bovendien adviseren wij overleg met de relevante stakeholders, in de vorm van 2 x een workshop met vertegenwoordigers van Waterschap Limburg, gemeente, het consortium dat de plannen voor inrichting uitwerkt en de bij ecologie en planvorming betrokken ecologen, waarin gezamenlijk de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie worden uitgewerkt. Hierbij geldt dat wat er qua mitigatie wel of niet haalbaar is, vanuit ecologie of de ontwikkeling, van invloed is op de gevraagde compensatie en andersom.

10. Opstellen en indienen aanvraag. Overleg met bevoegd gezag.

Literatuur:

Jansen, E.A., H.G.J.A. Limpens & W.G. Overman, 2011. De vleermuisfuncties van de Keutelbeek in Sittard en opties voor mitigatie en compensatie voor een gedeeltelijke ontkluising - definitieve rapportage. Rapport 2011.45. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Pakbier F., 2019. Notitie Monitoring vleermuisvoorzieningen Ligne Sittard. In het kader van de Wet natuurbescherming. CONCEPT Rapport NO19291-022, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
Kvk: 09148054